

Szeresd a virágot

Elmondotta: *Dr. Gesztelyi Nagy Lászlóné*

Azt hiszem, kedves hölgyeim és uraim, hogy ebből a rövid címből mindnyájan már előre tudják, mi lesz előadásom tartalma. Vannak szavak, mondatok, amelyek szinte gépies pontossággal idézik fel ugyanazokat a gondolatokat mindnyájunk lelkében, akik egy kultúra táplálékain nevelkedtünk. Ilyen ez a mondás is: Szeresd a virágot! Nem hiszem, hogy volna közöttünk valaki, aki, ha hallja ezt a szép initiást, ne gondolna rögtön utána, ami következik Petőfi versében:

*„Szeresd a virágot, és ne féltsd szívedet,
Mert, ki ezt szereti, rossz ember nem lehet”*

Ennél szebben, jobban, mély ebben és igazabban nem fejezheti ki az ember és virág viszonyát az sem, aki tíz kötetben elmélkedik a kérdésről.

Azért én most csak azt tekinteni feladatomban, hogy a férjhez menendő lányoknak lelkéire kössem ennek a szép parancsolatnak a megtartását: Szeresd a virágot!

Gondolkoztak-e már, kedves hallgatóim azon, hogy tulajdonképpen mi is a virág?

Ha tanteremben tenném fel ezt a kérdést, egy jó diák ilyenféle feleletet adna: a virág a növénynek az a része, amelyből a termés és a magvak fejlődnek; a virág a növények szaporodási szerve. És ez így is van. Ennyi a virág, nem több és nem kevesebb, már t. i. a növény szempontjából. De kérdezzünk csak meg egy bálba induló lányt, — amint éppen ruhájára tűzi a lovagjától kapott piros szegfűt — mi a virág, kedves? Lehet hogy semmit sem szól, de magában mindenesetre azt gondolja: a virág? — a szerelem! Mi a virág? Ahány ember, annyiféleképpen felel erre a kérdésre. Hosszú sorát lehetne idézni a köl-

tők szebbnél-szebb gondolatainak, bölcs mondásoknak; festők, zeneszerzők is tudnak feleletet adni erre a kérdésre a maguk nyelvén,... de ez a sokféle felelet mind egyet fejez ki, azt, hogy mi a virág nem a növény, hanem az ember szempontjából, mit jelent a virág nekünk?

És itt most állapítsunk meg egy érdekes tényt. Mi nem tekintünk minden virágot virágnak, ami elébünk kerül, válogatunk a növények virágai között. Kinek jutna pl. eszébe leszedni és vázába rakni a saláta, vagy retek, vagy papsajt virágait? Miért nem telepítjük be kertünkbe a katángkórót, amelynek pedig nagyon szép alakú, gyönyörű égszínkék virágai vannak, vagy az ökörfarkkórót vagy a székfűvirágot, amelynek pedig illatát kamilla tea alakjában egészen kellemesnek találjuk? — A sok miéltre választ kapunk, ha kicsit szemügyre vesszük, hogyan is keletkezik a virág, hogyan választja ki az ember a sokféle növény közül a szemének és szívének kedveseket? Nem is kell messze mennünk példáulért, mert itt helyben, Kecskeméten történnek most apró dolgok, amelyek, ha nem itt történének, hanem valahol az Óperenciás tengeren túl, egy szép napon új virággal lepnék meg a világot.

Mindnyájan tudjuk, hogy Kecskemét bevételeinek jórésze a gyümölcsből, közelebbről a barackból származik. Kecskemét és a barack ma már szorosán összetartozó fogalmak. A barack, mint Kecskemét gazdasági jólétének alapja, az utóbbi időben kezd jelképpé, szimbólummá válni. Nem szólva az idegenforgalmi pavillon koronás barackjáról, barackkal díszítették pl. az olimpiai oltárt, amikor két évvel ezelőtt az olimpiai staféta átfutott a városon; barackpálinkát, barackvirágcsokrot adtak a művészeknek a Bánk bán valamelyik díszelőadásán, amelyet Kecskemét is a maga ünnepének tekintett; barackvirág-csokrot vitt a kecskeméti MANSz küdöttség Dormay Cecil ravatalára stb. Az első lépés tehát már megtörtént abba az irányba, hogy a barckfa virága emberi értelemben is virággá váljék. A legfontosabb, a lelki alap már meg van. T. i. a sokféle gyümölcsfa közül, gazdasági jelentősége miatt, éppen a barackfa termését és virágát választották a kecskemétiak hogy városukat jelképezzék. Most még két lépésre lenne szükség. Az egyikhez kellene egy ügyes, lelkes kertész, aki elhatározná, hogy a barackfának nem a termését, hanem virágját fogja megnemesíteni. Pár évtized kitartó, szorgalmas munkájával bizonyosan lehetne az egyszerű virágú barackból is óriási virágú, telt virágú, illatos stb. féleségeket kitenyészteni. Egyszerűbb virágú cseresznyéből állították elő pl. a díszcseresznyéknek rengeteg változatát, amely a japánoknak a krizantémum mellett régi idők óta a legkedvesebb viráguk. Ha már megvolna az új nemesített

barackvirág, valami ügyes reklámmal — esetleg megint egy vel-szi herceg révén — divatba kellene hozni, amint divatba hozták pl. napjainkban a kaktuszokat. A kaktuszokkal nem törődött évszázadokon át senki s most egyszerre, a modern építkezési vonalakkal, modern bútorokkal együtt, felkapták ezeket a szögletes, furcsa formájú növényeket.

Ki tudja, milyen lehetőségek rejlenek a barackvirágban is! Hiszen a pompás rózsák, szegfűk, dáliaik, violák, tulipánok stb. sem voltak mindig ilyen szépek. Valamikor évszázadokkal ezelőtt ezek is a réteknek, erdőknek voltak a mainál sokkal igénytelenebb vadvirágai. De jött az ember, meglátta, megismerte és valamilyen — ma már ismeretlen — okból megszerette azokat. Kertjébe vitte a kiválasztottakat, ápolta, gondozta, nemesítette, míg végre elérték mai pompájukat. És fejlődésük még most sem ért véget, mert a haladó tudomány folyton újabb és újabb módszereket bocsát a növénynemesítők rendelkezésére s minden nappal szebbek és csodálatosabbak lesznek a virágok. Csakhogy ezek a virágcsodák nagyon múlandók; csak addig tartanak, ameddig odaadóan ápoljuk és gondozzuk őket. Magukra hagyatva elpusztulnak, elnyomják a nemes virágot a feltörő vadhajtások, a szabad mezők és rétek füvei és vadvirágai. Ha pedig tovább is élnek és szaporodnak, az egymásra következő utódokban fokozatosan elveszítik mindazt a pompát, amit a kertész keze rakott rájuk, s a büszke kerti virág valamelyik késői unokája ismét az a kis vadvirág lesz, amelyik volt, mielőtt az ember kiválasztotta és gondjaiba vette volna.

Ezt a hosszú mesét csak azért mondtam el, hogy lássuk, hogy a virág nem tőlünk független, hanem nagyon is emberi valami. Talán nemcsak azért szeretjük annyira a virágot, mert színe, illata, bájos alakja kellemes érzéseket ébreszt bennünk, hanem mert tudat alatt megérezzük, mennyi évezredek vágy és álmom, mennyi érzés, mennyi ötlet, gondolat, akarat, tudás, türelem, kitartás, szorgalom van beleépítve egy-egy virágba. Valósággal lelkünknek jobbik fele. Vagy nem ugyanezekből az elemekből van összetéve a lélek is? Sajat lelkünk mását, testvéreinket szeretjük a virágokban!

„A virág és lélek két atyafi gyermek”, tanítja a költő is. Talán azért tudnak egymással olyan meghitt bensőséggel beszélgetni. Akinek szeme van a látásra és füle a hallásra — nevezük az illetőt tudósnak, költőnek, vagy egy egyszerűen érző szívű embernek — az hallja a virágok beszédét, titkokat tud meg tőlük a nagy természet törvényeiről, a kicsi emberi lélekről, sokszor egy leányszívről vagy férfiszívről.

Mik ezek a titkok?

A tudósok pl. régóta kutatják, mi mindentől függ a virág-

zás, hogyan lehet a növényeket akkor is virágzásra bírni, amikor nincs itt a természetes idejük? — És a virágok ezt a titkot is elárulták a kutatóknak. Pontosan elmondták, melyiknek milyen talajra, milyen táplálékra, mennyi időre van szüksége, hogy virágait kifejleszthesse; sok nedvességet, erős fényt, sok meleget kíván-e, vagy megelégszik szárazabb, vagy árnyékos hellyel, kevesebb meleggel is? Meleg tekintetében általánosan ismert virágaink közül legigénytelenebb a hóvirág. Alig olvadt el a hó, egy-két meleg nap után már kidugja fehér fejecskéjét a földből. Kevés meleggel beéri az ibolya is, ezért viseli méltán a szerény ibolya nevet, mert különben színe, illata, bájos alakja fölülmúlja sok kényes virágét. — Fokozatosan több meleget kívannak a tavasz későbbi virágai: a nárcisz, tulipán, jácint, virágzó fák és bokrok s meleg tekintetében is egyike a legigényesebb virágoknak a kertiek királynője: a rózsza. Nyár elején, júniusban van a fővirágzási ideje, amikor nálunk a növények fejlődésére legkedvezőbbek a csapadék és hőmérsékleti viszonyok. A rózsza után nyílnak a kert többi virágai: violák, szegfűk, dáliaik stb., ezeknek még több meleg kell, de viszont a szárazságot, port, perzselő napsütést is el kell szenvedndök. Legtöbb meleget kíván, helyesebben legtöbb időre van szüksége kertek utolsó virágának, az őszi rózsának, hogy magába gyűjtse a virágzáshoz szükséges meleget. Egész tavaszon, nyáron át süti a nap, közben fagy, aszály, jégeső, vihar száguldanak el felette. Mindez csak még keményebbé, edzettebbé teszi. Végre aztán nyár végére, őszre minden ízét átjárja az a melegség, amely virágot fakaszt szárán.

Nem hasonlít-e a növények virágjához az emberi lélek, mondják ugyanezen jelenségek láttán a költők. A lélek is virágzik s ennek a virágzásnak is megvannak a feltételei. A lélek is táplálkozik, ezerféle benyomásból, amelyek lépten-nyomon érik. Van ezek között a benyomások között olyan, amelyik elsorvasztja a gyenge bimbó kezdeményeket. A léleknek is szüksége van fényre, melegségre, hogy kifejlődhessenek virágai. Szeretet, barátság, szerelem azok a források, amelyekből virágfakasztó fény és meleg árad. A lélek fölött is elzúgnak sokszor a viharok, a szenvedélyek, indulatok vad viharai, amelyek a természet fékevesztett elemeihez hasonlóan letarolják a kinyílt virágokat. — Beszélgetés egy kedves művelt emberrel, néhány jó szó, biztatás sokszor úgy hat, mint a langyos májusi eső: kibomlanak utána a virágok szirmai. Nagy emberekből sokszor olyan fény és életenergia árad, hogy kivirágzik nyomukban az egész társadalmi és nemzeti élet.

A legnagyobb és legképrázatosabb virágzás arra a sugár-

zásra indult meg ezen a földön, amely Krisztius megváltó szeretetéből áradt. Reményik szavaival: (Akácsor ősz utolján).

*„És amerre vére rubinija hull,
Virág fakad, fa nő, hegy tornyosul,
Tenger tágul — a világ végéig
S az ő vérétől áldott mindenik!”*

Kérdezhetné most már valaki, mi hát a lélek virága? Erre a kérdésre is rengeteg szép mondást idézhetnénk feleletül, de akár embereknek, akár angyaloknak nyelviéin szólnánk is, a végén mégis csak oda jutnánk, hogy a lélek kiteljesedése, virága valamilyen formában minidig a szeretet; a szépnek, jónak, igaznak a szeretete és szolgálata.

Vannak közöttünk ibolya lelkek: a kevéssel beérők, az igénytelenek, akiknek elég egy kicsi napfény, egy kevéske életmelegség és már kinyílnak a szeretetre, amely csendben szolgálja mások boldogságát, szépségekkel gazdagítja a világot, keresi mindenben a jót és örül az igazságnak. Vannak közöttünk kényes, igényes rózsák is, akik csak akkor nyitnak szép virágokat, ha bőségesen özönlik feléjük minden irányból az élet áldása. Némelyik fiatal leány, amikor férjhez megy, olyan mint a vadcsemete. De legyünk igazságosak, sok férfi is, amikor megnősül, valóságos vadóc, alig látszanak a virágjai a sok tövistől. Pedig lehet, hogy egyiknek is, másiknak is a lelke mélyén gyönyörű szép rózsza szunnyad, csak kölcsönös szeretettel, sok türelemmel és akarattal ki kell a vadból a nemes virágot tenyészteni. Vannak aztán őszirózsa lelkek is. Ezek zárkózottan, hidegen haladnak el a szerény mindennapi örömök vagy a nyár bősége mellett és csak akkor nyílnak, amikor már fognak a fények, megnyúlnak az árnyak, szenvedés, bánat, gond fellegei takarják el a kéklő eget. Vannak végül olyan lelkek is, akik nálunk sohasem nyitnak virágokat, mert nem kedvezők számukra az életkörülmények. Ezekről írta Ady A Hortobágy poétája című szép versét. A Hortobágy poétája csordát őrzött, gondolt ezerszer csodaszépet, alkonyatok és délibábok megfogták százszor is a lelkét, de ha virág nőtt a szívében, a csorda népek lelegelték.

Mielőbb továbbmennénk, meg kell legalább említenem, hogy a mi szellemi nagyjaink közül főleg Petőfi, Jókai, Gárdonyi, Móra Ferenc, újabban! Nyíró József azok, akiket mélyeséges benső barátság fűzött a természethez és a növényvilághoz. Műveikben csodaszép részletek, gondolatok vannak, amelyeknek ihletői a virágok voltak.

Van a virágokkal folytatott beszélgetésnek más formája

is, amikor nem a virág beszél, hanem megfordítva: az ember beszél a virágnak önmagáról, főleg (érzelmeiről s a virág is hűségesen tovább adja a rábízottakat. Ennek a virágra bízott üzenetnek legtöbbször az az értelme, hogy „helyettem kis virág tégy vallomást” — de ennek az egyszerű dolognak ezerféle változatát érzik a hő szívek.

Mióta a világ világ, mindig nagyon szerették mindenféle népek érzelmeiket eis gondolataikat virágokkal tolmácsoltatni. De talán sohasem volt a virágnyelv annyira fejlett és közked-volt, mint a múlt században, a biedermeier, illetőleg az u. n. táblabíró világban. Ebben a szelíd örömöknek hódoló társasjátékkal és virágokkal szórakozó korszakban minden virágnak volt valami különleges jelentése s minden valamire való író szerkesztett egy virágnyelv szótárt vagy könyvecskét, amelyben vagy saját szavaival magyarázta a virágok jellenítését, vagy divatos költőktől vett idézetekkel. A virágnyelv egyik leghíresebb magyar költője Tompa Mihály volt, a virágregék szerzője. Nálunk Magyarországon három virágnyelvkönyvecske volt különösen elterjedve ebben az időben. Persze, ahány könyv és szerző — annyiféle a virágok jelentése. Pl. a fehér orgona a pesti német virágnyelv szerint azt jelentette: Egészen a tied vagyok.

A pesti magyar virágnyelv szerint: Vonzalmad kietlen éltemet mennyé varázsolá, e varázserő folytonos boldogságot ígér.

Végül a debreceni virágnyelv ezt tanította a fehér orgona jelentéséről: „Magyar hölgynek születél, áldd érte sorosodat!”

Ha tehát a leányát féltő mama csak annyit lesett meg, hogy fehér orgonát kapott a lánya, — törhette a fejét, vajjon a fehér orgona szerelmi vallomás-e, vagy a viszonzott szerelem diadalkiáltása, vagy egy hazafias lelkű honatya lelkesedése. (Rapaics: *Magyarság virágai* 365 l.)

Vannak természetesen oly virágok is ezekben a virágnyelv könyvecskékben, amelyek évezredes jelképek s mindenütt ugyanazt jelentik, legfeljebb más szavakkal. A fehér lilium pl. mindig az erény virága volt, a piros rózsza mindenütt a boldogító igent, a fehér a kegyetlen nemet jelentette stb.

Ma már ez a kedves, negédes játék, a virágnyelv használata a múlté, de azért mi is használjuk jelképes értelemben a virágokat legkülönbözőbb (érzések kifejezésére. Virággal küldjük jókívánságainkat, üdvözetünket pl. valakinek nevenapjára! Virággal díszítjük asztalunkat, lakásunkat, virágos diadalkaput emelünk, ha ki akarjuk fejezni, mennyire örülünk a kedves vendégeknek, milyen nagyrabecsüljük a látogatást. Hivatalos fogadásokon finom rangbéli különbségek kifejezésére is alkalmas a virág: sokszor olvashattuk mostanában, hogy ál-

lamfők feleségeinek orchidea csokrot, miniszterek feleségeinek rózsacsokrot szoktak átnyújtani. Ha jó kedvünk van, virágot tűzünk a ruhánkra, hajunkba s így adjuk tudtul a világnak, hogy szépnek találjuk az életet, boldogok, megelégedettek vagyunk. Nagyon kevés más jellel tudnánk kifejezni a boldogságot, ha nem ismernénk a virágokat. Virágos lakás és kert azt az érzést ébreszti fel a szemlélőben, hogy ott béke, nyugalom honol s gondos, gyengéd lélek őrködik a virágok és emberek jóléte felett. Általában mind szép és örömteljes üzenet az, amit a virágokra bízunk. Egyetlen szomorú küldetésük csupán, amikor egy ravatalon vagy sírdombon kell elmondaniok az emlékezés szavait, az utolsó Isten hozzádot vagy tovaszálló illatlékük szárnyán küldjük könyörgésünket az égbe a megholtak áldott pihenésért, az élőknek vigasztalásért.

Nézzük most már, hogyan szeressük a virágokat, lelkünknek ezeket a kedves testvéreit?

Semmiesetre sem úgy, mint némelyik kiránduló társaság, amelynek tagjai felszabadult, játékos kedvükben letarolnak minden útjukba kerülő virágot, hogy aztán, a városba érve, eldobják. Budapesten a nyilvános parkokban nyugodtan virágozhatnak a Magnolia bokrok. A közönség megszokta, senki sem nyúl hozzájuk. Szegeden elegendő egy figyelmeztető tábla: „hozzányúlni tilos” és a közelben sejtett rendőr, hogy megmeneküljenek a letárolástól. Kecskeméten éveken át drótsövénynyel kellett megvédeni az állomás előtti park Magnóliáját a sétálók túl heves szeretetétől. A mi vidéki népünk körében általában a virágkultusz még meglehetősen kisgyermek-korát éli. Szereti a virágot, tetszik neki, de gondozásával már nem nagyon szeret bíbelődni. Sokkal egyszerűbben szerzi meg, ha kezeügyébe esik — letőri. A virágszeretnek ennél sokkal magasabb fokán állnak azok, akik nem sajnálnak pénzt vagy egyéb áldozatot, hogy minden évszakban friss, nyíló virágokkal legyenek körülvéve mind a kertben, mind a lakásukban. De legmagasabb foka a virágszeretnek mégis a virágok ápolásában, gondozásában nyilvánul meg. Az igazi virágkedvelőt a növény életének minden jelensége érdekli, kezdve a csírázástól a hervadásig és a növények gondozását nem fárasztó munkának érzi, hanem üdítő szórakozásnak, amely rengeteg élménnyel, eseménnyel teszi változatossá napjait.

Ismertem egy egyszerű munkásembert. Minden reggel, mielőtt munkába indult volna, szájába vett vízzel öntözte végig a fuchsia dugványokat, hogy a gyenge növénykéek valahogy meg ne fázzanak. Mekkora gyöngédség egy durva testi munkát végző ember részéről.

Az én édesanyám, mióta egyedül maradt, sok más magá-

nyos asszonyhoz hasonlóan, a virágait gondozza olyan odaadó szeretettel, mint valamikor a családját. Látogatásait mindig tavasszal és ősszel végzi; nyáron el nem mozdulna otthonról, világért sem bízná másra az erkélyén nyíló muskátlik, fuchsiák, begóniák, leanderek stb. ápolását.

Kossuth Lajosról feljegyezték, hogy 70 éves korában elhátározta, hogy addig megy a Mont-Blanc hegyen fölfelé, ameddig megtalál egy kis szikla növénykét, amelyet jól ismert, de termőhelyén, természetes környezetében is látni akart. Micsoda határtalan lelkesedés kellett ahhoz, hogy valaki hetven év terhével a vállán ilyen nehéz útra vállalkozzék.

Móra Ferenc virágszeretét a következő sorai jellemzik: „Én a virágnak olyan bolondja vagyok, hogy legjobban szeretnék virágruhában járni, mint a tahiti emberek, de mivel attól félek, hogy levélszamaraznának, ha felvirágozom magam, a városban sohasem járok virággal. Falun azonban mindig virág van a gomblyukamban, még pedig rendesen olyan, amit más ember nem tűzne föl: cickafark, pimpó, ticszem s más ilyen földhözragadt Isten szegénykéi, akiket úgy szánok, mert a jó Istenen kívül senki sem törődik velük.”

Gárdonyi virágszeretete valósággal rajongásig fokozódott. „Én titkos életű, bájos virágaim — mondja — hadd heverjek le köztetek, hadd csókolj ami meg a ti üde orcátokat. A ti lelketek valami ismeretlen világba mámorít, ami nem hasonlít sem a keresztény, sem a pogány túlvilághoz, de ezeknél bizonyára szebb és igazibb.” (Term. Tud. Közl., 1937, szept. 472. 1.)

Valami ilyen más világ, jobb világ bűvkörébe jutunk mindnyájan, ha a napi munka fáradalmait virágok között pihenhetjük ki. A virágok szépsége, bája valahogy eltereli a figyelmet az élet küzdelmeiről, nyomorúságairól, a mindennapi kenyérgondoktól, s magasabb régiókba emeli a lelket. Virágok és általában szép dolgok társaságában a legegyszerűbb ember is érzi, hogy nemcsak munkagép, akit fizetnek és etetnek, hogy járjon, hanem ennél jóval többre hivatott. Túl azon a kérdésen, hogy mit eszünk, mit iszunk, vagy mivel ruházkodunk, van még magasabb célja is az életünknek, ami az összes élőlények fölé emel bennünket: lelkesedni és küzdeni a szépség, jóság, igazság megvalósulásáért, szárnyalni felfelé s közelebb jutni minden szépség, minden eszmény ősforrásához, Istenhez.

A modern társadalompolitika ismeri a virágoknak ezt a lélekemelő hatását és eszközül használja, hogy jobbá és nemeesebbé tegye az embereket. Gondoljunk csak a kertés családiház telepekre, virágos, fás, munkás otthonokra, a napsugaras, erkélyes, virágos modern kislakásokra, vagy a nagyvárosok kö-

rül egyre szaporodó kis kertekre, utcák, terek, állomások felvirágozására.

Mennyivel más világfelfogást árulnak el ezek a berendezkedések, mint a régimódi, kietlen, fátlan lakótelepek, vagy sívár bérkaszárnnyák. A mai lakásépítők és várostervezők tudják iéls számításba veszik, hogy magasabbrendű ember csak olyan helyen fejlődhet, egészség, életkedv, idealizmus csak ott terem, ahol napfény van, ahol levegő van, ahol a virágos növények is megélhetnek. Penészgombák társaságában csak alacsonyabb indulatok tenyésznek.

Sokat emlegetnek mostanában egy német mozgalmat, amelynek jelszava „Kraft durch Freude” — örömben az erő. Ez a mozgalom többek között azt is céljául tűzte ki, hogy szebbé, kellemesebbé tegye a munkahelyeket s ezt a célt jórészen megfelelő virágdísz alkalmazásával éri el. Szép, barátságos környezetben jobb kedvvel dolgozik akár a szellemi, akár a testi munkás, értékesebb, jobb eredménnyel hálálja meg azt a többletet, amely a lelkével is törődő emberbaráti szeretetben! a virágokból feléje árad.

Ha fontos a szépség, az eszmények utáni törekvés, az idealizmus a népnevelésben, mennyivel fontosabb a gyermeknevelésben, a családi életben.

Az otthon felvirágozása a nő feladata. Szépsége, derűje, boldogsága az ő érdeme.

A virágok százszorosan meghálálják a rájuk fordított gondot és szeretetet,

Eddig érintett, előnyös hatásain kívül a virágok gondozása — a kertészkedés — különösen szabad levegőn, igen egészséges foglalkozás. A velejáró mozgás nagyszerűen elősegíti az oly hön óhajtott karcsúságot és üdeséget.

Kitűnő ellenszere a kertészkedés az unalomnak. Pl. fiatal lányoknak — akik az unalom elől gyakran üres szórakozásba menekülnek, mert úgy érzik, hogy az ő segítségük csak aféle ötödik kerék a háztartásban — egyszeriben fontosságot, megelégedést kölcsönözhet a virágok ápolása, az a tudat, hogy vannak élőlények, amelyeknek jóléte tőlük függ, van munkakör, amelynek elvégzése rájuk vár. Később öreg korban erre a tudatra esetleg, mint vigasztalásra lehet szükség. Magányos asszonyok körül sokszor a virágok azok a jó tündérek, akik távolfartják az elhagyatottság, céltalanság érzésének rémeit.

A virágokkal való foglalkozás fejleszti, nemesíti ízlésünket. A virágok elrendezése, csoportosítása a kertben, vagy lakásban, a levágott virágok elrendezést a vázákban a helynek és alkalomnak megfelelően, csokrok összeállítása stb. tág teret nyújt a művészi érzék és tehetség érvényesülésére. Japánban

éppen úgy tanítják a lányoknak a virágrendezés művészetét, mint nálunk a zenét vagy táncot; hozzátartozik az is az általános műveltséghez. A virágok rendezésének, mint művészi ténykedésnek az az előnye, hogy olcsó, mindenki számára könnyen hozzáférhető. Drága képekkel, művészi bútorokkal, szőnyegekkel nem mindenki díszítheti lakását, de egy kis kertet, vagy verandát olcsó virágokkal is nagyon szépen fel lehet díszíteni s drága képzőművészeti tárgyak hatásával sokszor felér néhány szál ízlésesen elrendezett, üde, friss virág.

A virágtenyésztés, mint kenyérkereső foglalkozás biztos megélhetést nyújt, nagy fejlődés előtt áll s olyan életpálya, amelyik nők előtt is nyitva van és nagyon megfelel a női alaptermészetnek és hajlamoknak.

A virággonдозásban sok türelemre, kitartásra, lelkesedésre, jóságra, gyengédségre van szükség, egyszóval éppen azokra az erényekre, amelyekre minden nőnek, minden feleségnek és anyának törekednie kell, hogy házassága boldog és harmónikus lehessen. A virágok elárulják — mondjuk a háztűznézőknek, hogy a család nőtagjaiban megvannak-e ezek a jótulajdonságok? De nemcsak elárulják, hanem, ami ennél sokkal fontosabb, ki is fejlesztik ezeket az erényeket abban, aki velük szeretettel foglalkozik.

Ezért lányok, fogadják meg, zárják szívükbe a szép intést:

*„Szeresd a virágot és ne féltsd szívedet,
Mert, ki ezt szereti, rossz ember nem lehet!*